ΑΡΙΣΤΕΙΑ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΟΛΙΣΤΙΚΗ ΑΡΕΤΗ

*Η **ανθρώπινη προσωπικότητα**, που συνιστά τον απώτερο σκοπό της αγωγής, είναι η ισόρροπη και αρμονική βιωματική πλήρωση όλων των αξιών, ώστε να διαπλασθούν πρόσωπα- μέλη ικανά και υπεύθυνα για αυτονομία και αυτοτέλεια. Τούτο συνιστά πρώτιστη ανάγκη, γιατί τα προβλήματα είναι ανυπέρβλητα για τα μεμονωμένα άτομα. Η ανάθεση του παραπάνω έργου σε απόλυτα **εξειδικευμένους είναι μερικώς ορθή** και μας βολεύει επιφανειακά. Αλλά **τα μεγάλα κοινωνικά θέματα της ζωής είναι ευθύνη όλων μας και απαιτείται η συμμετοχή μας**. Είναι απόλυτα απαραίτητη μαζί με την εξειδικευμένη εκπαίδευση και μια γενικότερη, ολιστική Παιδεία, από την οποία θα αναδύεται μια ολιστική νοημοσύνη ως αρετή, που θα μας καθιστά ικανά για συμμετοχή μέλη. **Και αυτό συνιστά προσωπικό μας καθήκον, πρόταγμα και στοίχημα.***

***Δυστυχώς σήμερα και ειδικά στη Χώρα μας δεν ευδοκιμεί η ολιστική παιδεία, που εξασφαλίζει την πολύτροπη μάθηση, από την οποία αναδύεται η αυτοεκτίμηση των μελών της Κοινωνίας και του Λαού. Απαιτείται καιρός, υπομονή και προσπάθεια αλλά και κουράγιο. Η επένδυση όμως αξίζει, γιατί απελευθερώνει τεράστιους ανεκμετάλλευτους πόρους της αξίας του εαυτού μας και μάς οδηγεί στο ευ ζην και την αυτοπραγμάτωσή μας**.*

*Συνήθως, νομίζουμε ότι ο αποτελεσματικός δρόμος για επίτευξη της ασφάλειας είναι η απόκτηση εξουσιαστικής ισχύος και γνώσης. Αυτός ο δρόμος, όμως, καθημερινά αποδεικνύεται ότι είναι αδιέξοδος, γιατί οδηγεί στην αντιπαλότητα. Κατ' ανάγκη ξεμένουν πάντα πίσω πολλοί με λιγότερη ισχύ, φτωχότεροι σε υλικά αγαθά και με λιγότερες γνώσεις, έτσι μεγαλώνει ο φόβος όσων έχουν επενδύσει στην ατομική ευημερία και την ισχύ, οπότε φουντώνει η ασύστολη τάση για βία. Πολλοί οδηγούνται σε απελπισία, παραίτηση και αφανισμό. Ακόμη και οι γνώσεις,(βασικός παράγοντας βελτίωσης της ανθρώπινης προσωπικότητας), εμπορευματοποιήθηκαν και κλείσθηκαν σε κλειστές «τράπεζες» για εκμετάλλευση. **Οι χειριστές των εξειδικευμένων γνώσεων είναι μεν δεινότατοι, αλλά όχι πάντοτε υπέρ του γενικότερου καλού.***

*Οι **αρετές σήμερα, συνήθως, υποβαθμίζονται και αγνοούνται,** ενώ έχει προτεραιότητα η απόκτηση επιτηδειοτήτων. Οι αρετές δεν είναι ριζωμένες στέρεα στη συνείδησή μας. Όμως την ανθρωπότητα δεν τη συγκρατούν η βία, η αντιπαλότητα και ο φόβος, αλλά οι ηθικές αρετές, ως «**ήπιες δυνάμεις» συνοχής**. Η αντιπαλότητα μεταξύ μας για την απόκτηση ισχύος και εξουσίας καλλιεργεί μίση και πάθη και αναδύονται ο φόβος και η ανασφάλεια και προκαλείται ένας φαύλος κύκλος και μια χωρίς προηγούμενο βαρβαρότητα. **Η πραότητα και***

η ηπιότητα, από τις οποίες αναδύεται κάθε πολιτισμός βρίσκονται σε φοβερή ύφεση. Έχουμε λησμονήσει, δυστυχώς, ότι όλοι μας είμαστε γεννήματα αγάπης!!!

Οφείλουμε να ανακτήσουμε τη χαμένη ισορροπία ως άτομα μέλη της κοινωνίας και της ανθρωπότητας ολόκληρης. Άλλως, ο φόβος θα προκαλεί πάντα μεγαλύτερη ανασφάλεια. Οι ***αρετές σήμερα είναι ελάχιστα διακριτές****. Η σημερινή παιδεία έχει μεταβληθεί στην ουσία της εκπαίδευση, που παράγει* ***επιτηδειότητες*** *και οπωσδήποτε δεν καλλιεργεί τις αρετές, που δημιουργούν αληθινούς ανθρώπους .*

Τον άνθρωπο χωρίς ηθική αρετή θεωρούμε επιδέξιο και «έξυπνο» αλλά και καταφερτζή. ***Όχι, φυσικά, ενάρετο.*** *Κάθε αρετή συνιστά μια εσωτερική δύναμη προς την κατεύθυνση του αγαθού. Μια αντίσταση σε μια αδυναμία που μας σπρώχνει προς το κακό****. Η φρόνηση αντιπαλεύει την αυταπάτη και το ψέμα. Η σωφροσύνη την υπερβολή, το θάρρος τον φόβο και η δικαιοσύνη την τάση προς αδικία….***

Η ***αγάπη και φροντίδα του εαυτού μας*** *συνιστά το πρωταρχικό στοιχείο για καταβολή προσπάθειας και κόπου για ανάπτυξη της θετικής αξιοπρέπειας. Τότε το άτομο ζητά λιγότερα από τους άλλους και περισσότερα από τον εαυτό του.* ***Όσο λιγότερα απαιτεί από τους άλλους, τόσο περισσότερο τους εμπιστεύεται. Όσο περισσότερο εμπιστεύεται τον εαυτό του και τους άλλους, τόσο πιο πολύ μπορεί να αγαπάει. Τόσο πιο λίγο φοβάται τους άλλους, τόσο πιο πολλά οικοδομεί μαζί τους. Τόσο καλύτερα τους γνωρίζει. Τόσο πιο στέρεοι είναι οι δεσμοί και οι γέφυρες ανάμεσα σε αυτόν και τους άλλους.*** *«Ὡς χαρίεν ἔστ' ἄνθρωπος, ὅταν ἄνθρωπος ᾖ» (Μένανδρος)*

Επίλογος: *Η ολιστική παιδεία είναι ο ουσιαστικότερος παράγοντας διάπλασης ενάρετων ανθρώπων, που μπορούν να αποτελέσουν μέλη ανθρώπινης ευημερούσας Κοινωνίας.* ***Ένα ολόγραμμα αρετών οφείλομε να συμπεριλάβουμε στην παιδεία μας, εάν θέλουμε να δομήσουμε ένα στέρεο ηθικό φορέα ανάπτυξης ανθρώπινης προσωπικότητας. Τότε εμπεδώνονται στη συνείδησή μας η φρόνηση, η αυτάρκεια, η ανδρεία και η δικαιοσύνη και αναδύονται η πίστη, η βελτιοδοξία, και η ελπίδα όπως και όλες οι επιμέρους αρετές μέχρι τη φιλία και την ανυστερόβουλη αγάπη..***

Σήμερα, ακόμη και την αριστεία απομακρύναμε από τις αρετές. «Ο εξυπνότερος ή ο τυχερότερος πρέπει να είναι σημαιοφόρος»; υπήρξε το πρόσφατο, ανούσιο, δίλημμα. Ένας παράλογος δυϊσμός. Κάθε δυϊσμός είναι διαισθητικά αποδεκτός αλλά λογικά αστήρικτος. Μάλιστα πάντοτε οδηγεί σε αντιφάσεις και αντιπαλότητες. Τους δυϊσμούς χρησιμοποιούν οι άνθρωποι για να αντιληφθούν τα πράγματα. Η μητέρα των πάντων Φύση το δείχνει με το αλάθητο παράδειγμά της: συνθέτει αρμονικά όλες τις αντιθέσεις. ***Η αρετή και το πνεύμα είναι αρμονικές αναδύσεις.***

Η ***αριστεία*** *είναι* ***ολιστική αρετή, ως ανάδυση από σύνθεση επιμέρους ικανοτήτων και ποιοτήτων. Δεν είναι απόλυτα μετρήσιμο μέγεθος****. Δεν αναπτύσσεται μόνον γραμμικά, αλλά αναλογικά και κυρίως ολογραμμική. Οι* ***επιτηδειότητες****, μόνον, μοιάζουν να είναι γραμμικής υφής****. Οι αρετές είναι αποτελέσματα αρμονικών συνθέσεων. Καμία ικανότητα αλλά ούτε και αρετή δεν μπορεί να συμβάλλει από μόνη της στην ολοκλήρωση της ανθρώπινης προσωπικότητας.***

Περαίνοντας να μου επιτρέψετε να καταθέσω συνοπτικά την ταπεινή άποψή μου. Ας ξεκινήσουμε όλοι μας και πιο ειδικά εσείς που βρίσκεστε στην αφετηρία μιας όμορφης ζωής, με το ***χτίσιμο του δικού μας εαυτού.*** *Ας* ***εναρμονιστούμε με το περιβάλλον μας, φυσικό και ανθρώπινο, με τον Κόσμο ολόκληρο με την ολιστική μας βιολογική, πνευματική και ψυχική καλλιέργεια.***

Ας αναπτύξουμε την ***αυτοεκτίμηση*** *και την ολιστική(θετική και αμυντική) αρμοστικότητα καλλιεργώντας όλες τις* ***βασικές αξίες και αρετές. Ας πλημμυρήσει η ψυχής μας με το φως της αλήθειας, ας ευφρανθούμε το απανταχού διάχυτο κάλλος και ας καταβάλουμε κάθε προσπάθεια για πράξη του αγαθού.***

Τότε θα νιώσουμε την αυτοπεποίθηση, την εμπιστοσύνη, την ελπίδα, τη φιλία και την αγάπη. Τουτέστιν θα κατακτήσουμε το ευ ζην, ήτοι την αληθινή ηθική ωραιότητα.

Τότε θα είμαστε ικανοί να δημιουργήσουμε ένα περιβάλλον που θέλουμε να ανήκουμε και εκείνο μας δέχεται ως μέλος του. Τότε θα αμβλυνθεί η ανασφάλεια και θα επικρατήσει η βελτιοδοξία.

Δημήτρης Κ. Μπάκας
Νοέμβριος 2026